

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

29. Vna respons. multas satis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

perditionem, sectæ nouem & plures distrahebant, numerosæ discordes, oppositæ, perpetuo ambitu disputationum altercantes, vnaquaque sibi prærogatiuam boni verique vindicante. At vbi Xauerius in campum se extulit, omnes in eum conspirarunt, & sepositis litibus mutuis, iuratos conatus ad impugnandum hunc solum armarunt, qui solus omnes impugnabat, atque hinc stupori summo fuit magnum illud celebratumque miraculum, quo variis multorum quæsitis consuevit vna responsione satisfacere vir sanctus.

29
Vna responsio,
multas satis.

29 Nam cum lacerarent dicentem tam multi, sectique in partes tam diuersas, siebat sapiens, vt maximè disita eodem tempore quærent: hic de vera Dei essentia, ille de orbe condito, alius de natura & malignitate dæmonum; de animarum, pœnarum, præmiorum eternitate: quidam vno sciendi studio, de motu cælestium orbium, Solis & Lunæ defectibus, fulminibus, fulgetris, iride, & dissimilibus permultis; ipse vnum ad omnia simul, responsum daret; quod vel eius in ore, vel in auribus interrogantium, sic articulabat, & transformabat Deus, vt cuique redderet & sonaret, tam claram propositi de quo dubitaret explicationem, vt si non omnibus coniunctim, sed huic seorsim vni respondisset. Quod crebro iam euentu probatum vehementer mirati qui aderant literati, & Bonzij, condicebant de rebus proponendis toto cælo diuersis: mihi quidem, haud satis liquet, vt quisque breui quod edebat Xauerius responso solum cernebat quod proposuerat, an & aliorum quæsitis omnibus responso eodem satisfieri animaduerneret; sed argumento est, ita factum, admiratio illa inter attonitos mutua, reputantes meo quidem iudicio, tot paucis verbis reddi sibi explicationes, quæ fuerant positæ quæstiones; quo tamen id modo fieret omnino ignaros, neque propterea infidelitas stolidam eò venit vt intelligeret, id donum Apostolo cælestis infundi, & naturæ fines transscendere, sed præcellenti cuiusdam doctrinæ, atque putarunt assignandum quam nec ipsi, nec eius socij caperent, quare Amangucciû Firando cum venisset Cosmus, profecto Bungum Xauerio, pugnam Bonzij cum Cosmo & socio audacter integrarunt, quam cum Xauerio deseruerant; contemptim fugillantes, non esse eiusdem cum illo scientiæ, nec artem callere, responsione vnâ, multas, enucleandi quæstiones. Præter auctoritates publicas oculatorum testium quibus hoc & alia firmantur quæ ab Xauerio in Iaponia mirabiliter gesta, placet hinc obiter stringere; reddam quod Antonius Quadrius quadriennio post auditum; ad Iacobum Mironum perscripsit, nostris in Lusitania Præfectum. Narrabat, inquit, mihi Iapon quidam, tria se spectasse miracula à P. M. Francisco in Iaponia edi, muto vsu loquendi restitui, auditum surdo, muto item & paralytico, linguæ, pedumque facultatem, addebat Europæ totius præstantissimum vulgo existimatum; alios è societate haud quaquam illi fuisse consimiles, quod nisi vni ethnicorum nescirent respondere, quem cum expugnassent, aggrediebantur ad alium; at P. Franciscum quosquos ethnici aduentarent, iussisse hos ponere quicquid dubitarent.

bitassent, quæ cum essent decem, interdum duodecim numero, responsione vna satisfecisse vniuersis. Me vero obiectante, fortassis dubia fuisse inter se affinia; minime omnium, ait, sed longe diuersa, nec P. Francisco fuisse id nouum, sed notum atque vsitatum.

30 Partim igitur summa veritate aduersus literatos, & Bonzios ius suum decertando, disputandoque asserente; partim prodigiis, quæ illic plurima edidit; partim denique insignibus sanctimoniarum argumentis, cœpit Apostolus laborum fructus tanta copia metere, vt bimestri spatio baptizauerit quingentos, magnam partem illustres nobilitate ac literis, qui vt pugnaci disputatione, & doctrina paulatim conuicti, manus fidei dederant, poterant aliis in ea, magistri effici. Mirum autem quod referi ipsemet vnum tota vrbe, priuatim, ac publicè de Christi fide fuisse sermonem, vnam disputationum materiam; qui ad eam postremi, & ægrius accessissent fuisse animosiores in ea defendenda, in obseruanda nominatiores. Patri autè optimo sic addictos vt auelli ab eius ædibus, & latere non possent. Fatigasse illum assiduo discendi studio, vbique mysteria esse reueritos, (vt in crucis formandæ signo, quo tot Arcana continentur) at is videlicet inexplicabili gaudebat voluptate, qualem nusquam alibi percepisset. Itaque postea Cocino in Indiam scribens ad socios qui ex Europa illuc peruenierant. [Nuper, ait, ex Iaponia redij corpore satis firmo; virtute, & animo debili: sed hæc quam meditor ærumnosissima in Sinas profectio, sola innititur diuinæ fiducia bonitatis, & meritorum Christi Iesu. Nam etsi nunc incanui torus, at me si vnquam alias valentem & vegetum sentio. Labori nimirum, in crudienda natione morata, composita, rationis, & veri amica, incredibiles insunt voluptates, certè nunquam dum vixi expertus sum, quam Amanguccij maiores, cum ex indulgentia edicti regij, ad nos audiendos concursus fieret. Spectabam iucunde, depresso superbia, Bonziorum domitos spiritus; infensissimos Christi hostes, iam illi prostratos, morigeros, & libenter subiectos: cernebam triumphantes gaudio novos Christianos, cum victores redirent ex decertatione aduersus Bonzios; cum æmula sollicitudine instarent ethnicis, veritatis robore exarmandis, perducendisque ad fontem salutis; cum suorum formas certaminum, euentusque narrarent, & ex iis consequens exitum barbaræ superstitionis. Horum spectaculo, & auditu, iis exundabat lætitiis animus, vt molestiarum mearum sensum omnem in me extinguerent. Possent ah! vtinam vt hæc recolere inter medios labores, cœlestes delicias, mihi cœlitus infusas, ita illas apud Nostrates in Europa academicos memorare, & initiare illos aliquantula earum promulside! huc certò eorum quamplurimi vltro confluerent; & quicquid habent ingenij, ac valetudinis in horum salutem ethnicorum conferrent.] Huc vsque Xauerius, cui tot licet exuberantibus gaudiis, graues tamen fuere lugendi, & mœrendi causæ, non modo ex Rege qui Christiana instituta magni faciens, multumque veneratus nihilo idololatriæ minus tenax; inueteratarum libidinum in luto

30
Conuertun-
tur Ama-
gucciaii.

hæsit;